

BERLINI GYORS – A HÉT FŐ HÍREI HÉTFŐN

2024. június 24.

1. Német Alkotmányvédelmi Hivatal éves jelentése – tovább romló biztonsági helyzet

Az előző héten került publikálásra a Szövetségi Alkotmányvédelmi Hivatal éves jelentése Németországban. A jelentés előszavában Nancy Faeser (SPD) szövetségi belügyminiszter a tovább romló belbiztonsági helyzetet emelte ki. *„Az amúgy is feszült biztonsági helyzet 2023-ban ismét romlott”* – írta a miniszter. *„Az ukrajnai háború negatív hatásai immár tovább fokozódtak a gázai háború okozta biztonsági kihívásokkal. Mindkettő hatással van hazánkra”* – jelentette ki Faeser. Utóbbi esetben az Izrael-ellenes jelszavak egyaránt támogatókra leltek a szélsőbal és szélsőjobb eszmék támogatói, valamint az iszlamisták között.

Az éves elemzés szerint az iszlamisták és a palesztin szélsőségesek mellett török szélsőjobbaldaliak, valamint német és török baloldali szélsőségesek is megjelennek mozgósítóként a palesztinbarát tüntetéseken. Míg a Hamász és a Hezbollah támogatói a nyilvánosság előtt láthatóan visszafogottságot tanúsítottak, más iszlamista csoportok kihasználták a jelenlegi helyzetet, és világszerte támadásokra szólítottak fel a zsidó emberek és intézmények ellen – a Hamásszal való dogmatikai különbségek ellenére. Az Alkotmányvédelmi Hivatal megállapításai szerint a közel-keleti eszkalációnak erős volt visszhangja a német közösségi médiában is. A Hivatal szerint az iszlamista terrorizmus jelentette fenyegetés tavaly október 7-e óta tovább nőtt, míg a potenciális terrorista személyek száma a becslések szerint nagyjából változatlanul körülbelül 27.200 fő. Különösen nagy kihívást jelent az ellenőrzésük, mivel rövid időn belül – kevés szervezési, hálózatépítési és kommunikációs erőfeszítéssel – tervezik meg tetteiket. Ugyanakkor Faeser szerint Németországban bármikor elképzelhetőek összehangolt, összetett és régóta előkészített támadások is.

A szövetségi belügyminiszter szerint a jobboldali szélsőségesesség továbbra is *„a legnagyobb veszélyt jelenti szabad demokráciánkra és a benne élő emberekre”*. Az Alkotmányvédelmi Hivatal körülbelül 40.600-ra becsüli a jobboldali szélsőségesek számát, akik közül 14.500-at tartanak potenciálisan erőszakra hajlamosnak. A jelentés kiemeli, hogy a migráció és a menekültügy témája ismét kiemelten fontossá vált a szélsőjobbaldaliak számára. A hivatal jelentése szerint az úgynevezett *Reichsbürger* és *Selbstverwalter* szcéna mintegy 25.000 embert foglal magában Németország-szerte, közülük körülbelül 2500 embert sorolnak az erőszakos cselekmények elkövetésére hajlamos személyek közé. Külön veszélyt jelent a mozgalmakhoz tartozó személyek magas fegyverviselési hajlandósága. A két csoportosulás tagjainak mintegy öt százaléka egyértelműen a szélsőjobbaldalhoz köthető. A hivatal elemzése rámutat, hogy egyre több a fiatalok és nők száma ezekben a körökben.

A baloldali szélsőségesesség esetében az Alkotmányvédelmi Hivatal aggasztónak tartja *„az erőszakos cselekmények egyéni elkövetőinek és hálózatainak, valamint cselekvési formáinak felismerhető, még ki nem használt további radikalizálódási potenciálját”*. Ezen szélsőségesek egyúttal egyre

professzionálisabbá is válnak az elemzés megállapításai szerint. A hivatal kiemeli, hogy „(...) ha az egyének vagy struktúrák radikalizálódása ellenőrizetlenül folytatódik, a baloldali terrorizmus új formája alakulhat ki Németországban.” Az Alkotmányvédelmi Hivatal 37 ezerre becsüli a baloldali szélsőségesek potenciális számát, míg 11.200-at közülük erőszakos tettekre hajlandónak tartanak. A rendőrök elleni erőszakos cselekmények mellett a baloldali szélsőségesek egyre gyakrabban támadnak meg kritikus infrastruktúrát is, több millió eurós nagyságrendű anyagi károkat okozva. A kábelcsatornák, távközlési létesítmények vagy vasúti rendszerek elleni támadások a lakosság nagy részét is érinthetik.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

2. Az oktatási miniszter elbocsátotta egyik államtitkárát egy kirobbant botrány miatt

A kritikus egyetemi oktatók finanszírozásának állítólagos tervezett csökkentése miatt Bettina Stark-Watzinger (FDP) szövetségi oktatási miniszter elbocsátotta államtitkárát, Sabine Döringet. A miniszter szerint Döring tette hozzájárult ahhoz, hogy olyan benyomást keltsen, amely valószínűleg „tartósan károsította a tudósok bizalmát a Szövetségi Oktatási és Kutatási Minisztériumban”.

Az elbocsátás háttérében egyetemi oktatók májusi nyílt levele áll, amelyben kiálltak több német egyetemen tartott palesztinpartí, sok esetben antiszemita hangokat is megütő tüntetések, valamint campus-foglalások mellett. A levélben az oktatók kiálltak a „békés tiltakozáshoz való jog” mellett, amely „az egyetemi területek elfoglalását is magába foglalja”. Stark-Watzinger a levelet annak megjelenésekor nyilvánosan elítélte. Ezt követően Döring államtitkár a minisztériumban kezdeményezte a lehetséges következmények vizsgálatát, amelynek fő célja a tiltakozó levél büntetőjogi relevanciájának vizsgálata volt. Sajtóértesülések szerint azonban a minisztériumban azt is kérték, hogy vizsgálják meg, hogy a levél miatt nem lehet-e a támogatásokat megvonni az aláíróktól. Ez azonban „ellentmond az akadémiai szabadság elveinek” – hangsúlyozta a miniszter múlt héten, miután a hír az esetleges támogatás megvonásokról körbejárta a német sajtót. „Az akadémiai szabadság nagyon értékes érték, és alkotmányjogilag védett” – magyarázta Stark-Watzinger, miután bejelentette államtitkára elbocsátását.

A minisztérium intézkedését az egyetemek az akadémiai szabadságra hivatkozva élesen bírálták. Egy nyilatkozatban több mint 2800 egyetemi oktató egész Németországból nyíltan követelte a miniszter lemondását. Szerintük viselkedése „elfogadhatatlanná” teszi őt oktatási és kutatási miniszterként. Stark-Watzinger azonban ezt a követelést elutasítja: „Nem adtam ki az erre vonatkozó utasítást, hogy vizsgálják meg a finanszírozási törvény szerinti következményeket, és nem is akartam ezt”. Mindazonáltal a miniszter egyértelműen azt reméli, hogy államtitkára elbocsátásával kiveszi a szelet a kritikusok vitorlájából. „Utasításba adtam, hogy az ügy tényállását alaposan és átláthatóan kivizsgálják” – magyarázta közleményében Stark-Watzinger. „Annyi bizonyos, hogy a finanszírozási törvény szerinti lehetséges következmények vizsgálatát valóban kértük az illetékes tárcáktól”, a vizsgálatot azonban a felsőoktatási tárcáért felelős Döring államtitkár kezdeményezte – mondta az FDP-s politikusnő. A levéllel kapcsolatban Stark-Watzinger viszont továbbra is hangsúlyozta, hogy tartalmilag élesen elhatárolódik attól. „Még mindig megdöbben, hogy milyen egyoldalúan mellőzték a Hamász-terrort ebben a levélben. És hogy a levélben milyen sommás követelések hangzottak el,

miszerint az egyetemeken elkövetett bűncselekmények nem üldözhetők, ugyanakkor megfigyelhető az antiszemita uszítás és a zsidó polgártársak elleni erőszakos támadások” – mondta a miniszter.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

3. Rekord értékben rendel fegyvereket a Bundeswehr

Az elhúzódó ukrajnai háború, valamint a Bundeswehr modernizációjának hatására a Rheinmetall védelmi konzern története legnagyobb értékű megrendelését jelenthette be. A vállalat az előző héten Düsseldorfban adta hírül, hogy a Bundeswehr tüzérségi lőszerre vonatkozó keretszerződést kötött a céggel mintegy 8,5 milliárd euró értékben. A 2023 júliusa óta érvényben lévő keretmegállapodás maximális értéke mindezidáig mintegy 1,3 milliárd euró volt – ezt a szerződést most 7,2 milliárd euróval megemelték. A megrendelt, akár 40 kilométer távolságra is kilőhető, 155 milliméter kaliberű lövedékek számát nem hozták nyilvánosságra, valószínűleg azonban több millió darabról van szó. A most érvényben lévő keretmegállapodás szerinti szállítások a tervek szerint 2025 elején kezdődnek – az első részlet mintegy 880 millió euró értékű lehet. Nem világos azonban, hogy a keretmegállapodás meddig lesz érvényben.

A Bundeswehr modernizációjának legújabb részeként a német páncélos erők is tovább bővíülhetnek majd. A Reuters hírügynökség szerint Boris Pistorius védelmi miniszter 105 darab Leopard 2A8 harckocsi beszerzését is tervezi, valamivel kevesebb mint hárommilliárd euróért. A harckocsikat a KNDS védelmi konzern 2030-ig szállítja le a Bundeswehrnek. A harckocsik egy részét a Litvániában állomásozó német dandár állományába szánják, amelyet a Bundeswehr 2028-ig tervez felállítani. Többek között ez a szövetségi rendszerben megvalósuló német szerepvállalás is a NATO keleti szárnyát hivatott megvédeni egy orosz támadástól. A többi harckocsi a jövőben Németországban állomásozna majd. A Bundeswehr jelenleg mintegy 300 harckocsival rendelkezik.

A lőszereket részben a Bundeswehr meglehetősen üres raktárainak feltöltésére szánják, részben pedig az ukrán fegyveres erőknek küldik tovább. Kijev a múltban már többször kapott nagy értékű lőszerszállítást Németországtól, ezeket a jövőben további szállítmányok követhetik.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

4. Robert Habeck gazdasági körútja Ázsiában

Robert Habeck (Zöldek) alkancellár és szövetségi gazdasági miniszter múlt héten ötnapos dél-koreai (Szöul) és kínai (Peking, Sanghaj, Hangcsou) szakmai úton vett részt, amelynek során mindkét ország kormányának tagjaival, az EU képviselőivel, valamint az ott tevékeny német és európai vállalatokkal is találkozott. Az utazás, amelyre egy Bundestag képviselőkből és üzleti élet képviselőiből álló delegáció kísérte, egyik fő célja az volt, hogy a Kína és az EU közötti kereskedelmi vitát megpróbálja elmozdítani a holtpontról.

Dél-Koreában Habeck hangsúlyozta, hogy Németország és a vendéglátó ország célja is az, hogy függetlenebbé váljon Kínától. Mindkét ország függ a nyitott piacoktól, és igyekeznek a protekcionista tendenciákat a lehető legnagyobb mértékben visszaszorítani – mondta Habeck Han Duck Soo kormányfővel folytatott megbeszélése után. Habeck kiemelte továbbá, hogy Dél-Korea Németország második legfontosabb exportpiaca Ázsiában. A cél ezért az együttműködés fokozása az üzleti, a

gazdasági biztonság és az éghajlat területén, valamint az új lehetőségek kiaknázása a két ország között.

Pekingben a miniszter felszólította a kínai vezetést, hogy vegye komolyan az Európai Bizottság kritikáját az elektromos autók állami támogatásával kapcsolatban. A zöld politikus a kínai kormány képviselőivel Pekingben folytatott megbeszélése után úgy fogalmazott, hogy Kínának meg kell értenie, hogy az EU tervezett importvámjai nem büntetések, hanem kompenzációk azokért az előnyökért, amelyeket Kína biztosít a vállalatainak. Ezt megelőzően Habeck bírálta Kína gazdasági kapcsolatait Oroszországgal és figyelmeztette a kínai kormányt az Oroszországnak nyújtott támogatás esetleges gazdasági következményeire. A miniszter tárgyalásai során foglalkozott továbbá a Kínában elkövetett emberi jogi jogsértésekkel is. *„Európában, Németországban senki sem akar olyan termékeket vásárolni, amelyeket kényszermunkával állítottak elő”* – mondta hozzátéve, hogy a jövőben az európai ellátási láncról szóló törvény biztosítja majd, hogy a vállalatoknak meg kell felelniük az átvilágítási kötelezettségeknek.

Robert Habeck miniszterként először utazott Dél-Koreába és Kínába. Mindenekelőtt beszélgetni, benyomásokat gyűjteni, valamint tisztázni akarta az európai politikai álláspontokat. Az utazás végén Habeck önkritikusan azt mondta, hogy a saját országának ilyen külső szemlélete is segít a politikai iránytű kijelölésében. A miniszter egyébként Kínában sem Hszi Csin-ping kínai elnökkel, sem Li Qiang miniszterelnökkel nem találkozott.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

5. Riasztó eredmények a 2024-es német oktatási jelentésben

A legfrissebb oktatási felmérés szerint a németországi oktatási rendszer továbbra is komoly kihívásokkal néz szembe. Ezek közé tartozik a szakképzett munkaerő hiánya és a nem megfelelő finanszírozás – derül ki a múlt héten bemutatott *„Oktatás Németországban 2024”* című jelentésből, amelyet a tartományi oktatási és kulturális miniszterek állandó konferenciája, valamint a Szövetségi Oktatási és Kutatási Minisztérium finanszíroz, és két évente készítenek el a Leibniz Intézet az Oktatásügyi Kutatásért és Információért felelős kutatói. A fentebb említettekén túl a szakemberek még arra mutattak rá, hogy a bevándorlás, a digitalizáció, valamint a csökkenő iskolai teljesítmény, valamint a tartós társadalmi egyenlőtlenségek miatt van nagy változás iránti igény a német közoktatásban.

Bár a jelentés szerint az oktatásba történő beruházások tíz év alatt 46%-kal nőttek és 2022-re összesen 264 milliárd euróra emelkedtek, ez azonban nem tűnik elegendőnek a megnövekedett kereslet és kihívások fedezésére. Ezért a kutatók rugalmas és igényalapú finanszírozást sürgetnek. Továbbá számos helyen nagyon nehéz szakképzett személyzetet találni – állapították meg a szakértők, akik szerint a nyugat-németországi bölcsődékben a munkaerőhiány várhatóan 2035-ig fennmarad, valamint nem csak az általános közoktatásban, de a szakképzésben és a továbbképzési ágazatban is munkaerőhiány van. Ezen felül a jelentésben arról is írnak, hogy a diákok teljesítményével is vannak problémák: Tanulmányok kimutatták, hogy az általános és középiskolák iskolai teljesítménye stagnál, sőt, csökken. Rámutattak még arra is, hogy sok fiatal végzettség nélkül – sok esetben ideje korán – fejezi be az iskolát: A jelentés szerint 2022-ben mintegy 52.300 fiatal tett így. Emelkedik továbbá az érettségit nem szerzett fiatalok aránya is: 6,9%-ra a tavalyi 6,2%-kal, valamint a 2020-as 5,9%-kal szemben. Mindezek mellett nagy problémát jelent a német oktatási rendszerben tapasztalható

nagyfokú társadalmi egyenlőtlenség is: Míg a szegényebb és kevésbé iskolázott családokból származó gyermekek mindössze 32%-a kapott gimnáziumi ajánlást, addig a jómódúbb családokból származó gyermekek 78%-a. A jelentés szerint az ehhez hasonló egyenlőtlenség a későbbi tanulmányok során is jelen van, példaként hozva a statisztikát, miszerint 100 felsőfokú végzettséggel rendelkező szülő gyermekei közül 78-an tanulnak tovább, míg a felsőfokú végzettséggel nem rendelkező 100 szülő gyermekéből csak 25 dönt a felsőfokú tanulmányok mellett.

Az Oktatási és Tudományos Szakszervezet (GEW) a jelentést sürgető ébresztőnek nevezte minden politikus számára. A GEW elnöke, Maike Finner hangsúlyozta, hogy az oktatási rendszer évek óta alulfinanszírozott, és különösen a szegény gyermekeknek és családjaiknak, valamint a kihívásokkal teli helyzetben lévő oktatási intézményeknek van szükségük több támogatásra. Kai Maaz, a jelentés egyik írója szerint a pénz és a személyzet a fő gócpontok, de valójában mindenhol vannak problémák az oktatási rendszerben: *„Különböző területeken jelentős szükségleteink vannak, és a probléma az, hogy az oktatási rendszer jövőre való alkalmassá tételének kihívásai csak akkor válnak igazán láthatóvá, amikor az igények kölcsönhatásba lépnek egymással”*.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

6. Lemondott Rajna-vidék-Pfalz miniszterelnöke

Malu Dreyer (SPD) Rajna-vidék-Pfalz tartomány miniszterelnöke múlt hét szerdán jelentette be, hogy több, mint 11 év után 2024. július 10-vel lemond tisztségéről. A politikusnő a sajtótájékoztatón kifejtette, hogy visszavonulása *„nehéz döntés”* volt, azonban a több hetes kampányolás, valamint a megterhelő miniszterelnöki tisztség betöltése után elérte a határait, és rájött, hogy ereje véges. *„Az akkumulátoraim már nem töltődnek fel olyan gyorsan”* – mondta a 63 éves szklerózis multiplexben szenvedő Dreyer, aki betegségét már évekkel ezelőtt nyilvánosságra hozta. A politikus egyúttal elmondta, hogy javaslatára az SPD tartományi parlamenti képviselőcsoportja egyhangúlag megszavazta utódjának kinevezését Alexander Schweitzer (SPD) tartományi munkaügyi – és szociális miniszter személyében. Schweitzer a dél-pfalzi Landauból származik, és a 2021-es tartományi parlamenti választások után lett ismét tagja a helyi kormánynak. Az 50 éves férfi 2013-ban és 2014-ben már volt miniszter, majd a tartományi parlamentben az SPD-frakciójának vezetője lett. A politikus ismertnek és népszerűnek számít, valamint jó kapcsolatokkal rendelkezik a párton belül – mind tartományi, mind szövetségi szinten. Ezen felül miniszterként ismeri a kabinetben folyó munkát és korábban frakcióvezetőként megismerte a Rajna-vidék-Pfalz tartományi parlamentben a dolgok csínját-bínját – vélekednek szakértők. Schweitzert várhatóan még a nyári parlamenti szünet előtt, várhatóan július 10-én választják meg miniszterelnöknek. Dreyer a korai visszavonulással esélyt akart adni utódjának, hogy a következő tartományi parlamenti választás előtt még hírnevet szerezhessen magának, és kormányfőként dolgozhasson ki magának *„kormányfői bónuszt”* a következő megmérettetés előtt.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

7. Az MCC és a Magyar-Német Intézet hírei

Újdonságok

Prof. Dr. Miloš Řezník cseh történész tíz évig volt a varsói Német Történelmi Intézet igazgatója, kutatásaiban leginkább Kelet-Közép-Európa történetével és azon belül is a 18-19. század elitjének változásaival foglalkozik. A cseh történész Intézetünk legújabb podcastjében a közép-európai regionális identitások és a történelmi kultúra fejlődéséről, a németországi és lengyelországi tudományos életről, a történettudományi trendekről, valamint a Habsburg Monarchia regionális jelentőségéről beszélget Henning Sassenrath vendégoktatónkkal.

A teljes podcast meghallgatásához kattintson az [MCC Youtube-csatornájára](#).

Cikk- és interjúajánló

A Habsburg Ottó Alapítvány és a Magyar-Német Intézet az Európai Együttműködésért „Páneurópai piknik konferencia - Minden itt kezdődött” címmel nemzetközi tanácskozást rendezett múlt hét csütörtökön a debreceni Aranybikában, felidézve a város és Habsburg Ottó szerepét a Páneurópai Piknik megvalósításában.

A rendezvényről készült beszámoló elolvasásához kattintson a [Haon honlapjára](#).

Az Európa egységét szimbolizáló piknikről tartottak konferenciát Debrecenben: Habsburg Ottó debreceni előadásának 35. évfordulója alkalmából rendezett nemzetközi konferenciát a Magyar-Német Intézet az Európai Együttműködésért és a Habsburg Ottó Alapítvány.

A rendezvényről készült beszámoló elolvasásához kattintson a [Dehir honlapjára](#).

Dobrowiecki Péter, Intézetünk kutatási vezetője elmondta, hogy az Európai Néppárt (EPP) több mandátumhoz jutott, a zöldek azonban visszaszorultak. Nőtt a független képviselők száma, kérdésnek nevezte, hogy ők találnak-e majd frakciót maguknak, és az hogyan alakítja majd az Európai Parlament dinamikáját – írja az Economx.

A teljes cikk elolvasásához kattintson az [Economx honlapjára](#).

Intézetünk meghívására Magyarországon járt Chaim Noll, kelet-német születésű, Izraelben élő író, a Beer Sheva-i Egyetem tanára, aki itt tartózkodásának tapasztalatait a Mandiner és a Neokohn oldalain osztotta meg.

A teljes cikk elolvasásához kattintson a [Neokohn honlapjára](#).

Az európai parlamenti választások belpolitikai okokból a megszokottnál is nagyobb jelentőséggel bírtak Németországban. Kutatási vezetőnk, Dobrowiecki Péter szerint komoly esélye van az Európai Bizottság jelenlegi elnökének arra, hogy további öt évig folytassa munkáját.

A teljes interjú meghallgatásához kattintson az [Infostart honlapjára](#).

Voks24: az EP-választások a tagállamok szintjén hoztak jelentős változásokat. Kutatás vezetőnk, Dobrowiecki Péter szerint az Európai Néppárt (EPP) több mandátumhoz jutott, a zöldek visszaszorultak. Nőtt a független képviselők száma, kérdésnek nevezte, hogy ők találnak-e frakciót. A teljes cikk elolvasásához kattintson a [Híradó honlapjára](#).

Impresszum: Magyar Német Intézet az Európai Együttműködésért - Mathias Corvinus Collegium

Igazgató: Dr. Bauer Bence LL.M.

Felelős munkatársak: Fonay Tamás Álmos, Dobrowiecki Péter

Székhely: 1113 Budapest, Tas vezér utca 3-7.

Postacím: 1518 Budapest, Pf. 155

Web: www.magyarnemetintezet.hu

E-mail: mni@mcc.hu